Број 21. У Новом Саду у суботу 29. јануара (11. фебруара) 1911. Година XLVI

»Застава« излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 25 п. за четврт године 9 кр 75 пот — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Ванредним бројевима од петка цена је: На пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. За стране земље годишње 6 круна 50 потура

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 потура од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г Јована Т. Чавића — Администрација »Заставе« налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној улици бр 20

Дописи шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији »Заставе«,

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура

Чек-конто 12008

Епархијска скупштина бачког владичанства.

Неколицина чланова епархијске скупштине бачке, учинили су што је потребно, да се што скорије сазове епархијска скупштина бачког владичанства на саветовање. Ова ће ствар доћи пред административни одбор, и нема сумње, да ће административни одбор заказати дан скупштине.

Ова је скупштина потребна из више разлога. Она треба да изврши оно, што јој је њена претходница оставила у аманет. Треба да прими извештај о стању епархијског и школског фонда, и да изрече: какав треба правилник да се удеси за епархијски школски фонд. На прошлој епархијској скупштини је баш председник епархијске скупштине владика Митрофан предложио, да се нацрт о томе штампа и разашље међу чланове, па да тек тада епархијска скупштина одлучи.

Скупштина је тај предлог једногласно усвојила, али оно што је требало бити штампано, није до сад штампано, нити је долазило до епархијске скупштине.

Међутим стојимо пред састанком српског народног црквеног сабора, на коме ће се без сумње претресати и врло важна питања. Ту је пре свега питање о уређењу наше автономије. До сад је познат неки нацрт школске уредбе, који је изазвао читаву буру у народу. Епархијске скупштине позване су по члану XVIII. привремене епархијске уредбе, да даду своје мишљење о томе, какво треба да се створи стално епархијско уређење, да даду своје мишљење о дотацији свештенства и учитељства и т. д. То је предвиђено било за прву епархијску скупштину, јер је привремена епархијска уредба полазила са тога гледишта, да ће наш народни црквени сабор одмах приступити довиђавању автономије, па и стварању сталне уредбе за епархије. Но то се није догодило. Привремена епархијска уредба остала је стална, постоји ево већ 40 година, и њене одредбе важе и данас.

Саборски одбор донео је наредбу под бројем 8571 2221. из године 1903 где је установљено, да је епархијска скупштина дужна за време трогодишњег трајања још једаред састати се, ако је први пут била сазвана само ради конституисања и избора епархијских власти.

То је био у главноме случај у епархији бачкој, јер скупштина некоје предмете није посвршавала, него их је оставила за поновни састанак.

Сазив поновне епархијске скупштине потребан је и због виших девојачких школа Као што је познато, српски народни црквени сабор закључио је, да се одузме крајем 1911. школске године свака припомоћ нашим вишим девојачким школама, дакле и девојачкој школи у Новоме Саду и у Сомбору, које су школе у опсегу бачке епархије. Не велимо да бачка епархијска скупштина нема права и дужности да се заузме и за ону вишу девојачку школу, која се налази ван епархије бачке, али је њена дужност у толико ближа њен суд у толико потребнији, што се већина виших девојачких школа налази баш у бачкој епархији. То је питање од највећег значаја и епархијска скупштина не сме никако пропустити а да на време не учини у тој ствари све што може.

О им свега тога има у нашој бачкој епархији једно велико зло коме треба епархијска скупштина да нађе што пре лека. Наши епархијски сабори не сазивају се редовно сваког месеца, него баш сам зна по каквом незаконитом правилу. И тако долази, да се врло многе ствари решавају президиално. То изазива на све стране велико и потпуно оправдано нерасположење.

Чули смо, да ако се сваког месеца сазивају епархијске власти, онда чланови не долазе, па се зато сазивају ређе.

Но то није разлог Ако постоји то, онда треба звати епархијску скупштину да нађе лека и да исправи А она ће то моћи јер има начина за то. Само је једно јасно, да се мора стати на пут президиалним решавањима. Јер ако ће се решавати президиално, нашто нам онда автономија?!

Ово несазивање наших автономних црквених власти улази све јаче у моду. У епархији горњо-каловачкој љуто су проштали, што се не сазива митрополијски црквени савет, а чекају га тако важне ствари Ово је канда и новији начин, да се изиграва автономија.

Зато поздрављамо мисао, да се сазове епархијска скупштина бачка у ново заседање. Дан састанка епархијског административног одбора већ је утврђен. Треба само удесити да се сазове у оно време кад још нису отпочели велики пољски радови, а да ће се наш свет одазвати и доћи на скупштину, у то не сумњамо. Јер састанак епархијске скупштине тешко да је био кадгод још овако потребан, као сад.

Противници општег бирачког права

(Извештај из Будимпеште.)

Догађаји на саборској седници изазвали су велику узрујаност међу саборским странкама Гроф Андраши жестоко је напао министра финансија Лукача, што је преговарао у своје доба са Јустовцима, кад је он Лукач, присталица заједничке банке, а Јустовци су, као што су свим својим држањем и својим меморандумом, поднесеним краљу, засведочили, да су присталице економске самосталности Угарске, те и самосталне угарске банке. Андраши је у своме говору у рукав цимао поступао и са Тисом и са члановима Куенове владе, називао их својим „поштованим пријатељима“ — једино се обраћао Лукачу Министар Лукач је о тим махом одговорио Андрашију и рекао је, да је с Јустовцима преговарао зато, што су они присталице општег једнаког бирачког права, а то је и он Он је хтео да се прво створи закон о општем једнаком изборном закону, затим да се сабор распусти, те по новом изборном закону обаве нови саборски избори. Тај нови сабор нека онда решава, хоће ли заједничку или самосталну банку. Лукач је у једно рекао и то, да ће добро бити не чепркати по старим рушевинама јер се међу тима може наћи која бомба која ће разнети не само оне, који чепркају, него и нас, који даље стоје. Рекао је и то, како је Кошут све до ове године изјављивао да има одрешене руке у банковном питању а ова-

ПОДЛИСТАК.

НЕПРЕДВИЂЕН СЛУЧАЈ.

Сваке године о Крстову дану, кад се свети св. богојављенска водица, освеже ме успомене из ранога ми детињства. Покушаћу да опишем једну згодицу, која ми је најсвежија остала у памети.

Могао сам бити око 6 година. Још ни сам био ђак, али сам знао више од половине „Војордања“. Свети чин водо-освећења просто ме је запрепашћивао; и бојао сам се и ужавао. Изгледало ми је, анђели — „Боже опрости“ — са самим св. Јованом ходе по земљи.

Одмах после Нове Године већ се по свом селу појало „Војордање“. Особито смо појали ми деца. Грозничаво се спремало у кући код нас и то по свом суседству; кречило се, прало и рибало; викало на нас децу.. Моја сирота мати не зна где јој је глава. Ми деца гледамо спремање; ту је босиљак, па тамјан, а доћи ће попа, деца у стихарима и с чирацима... Све је то дражило нашу дечју уобразиљу. Још од рана јутра искупимо се сви из комшилука, па извирујемо иду ли. Јуримо од куће до куће, одакле нас опет најурују напоље, да не сметамо.

Код нас закућом била је повелика задруга. Било је четири ожењена човека са много деце. По ондашњем обичају редовала је по једна жена недељу дана. Којој јадници падне у део недеља о св. Богојављењу, та онда испашта за целу годину. Обично се почне са врло опсежним спремањем, које се тек у пола сврши до Крстова дана. Тога дана једна редуша од ране зоре јури, виче на децу, тужи се и на сам живот и гледа, остављајући на страну друге послове, да ма собу и кујну доведе у ред. Друге јој се само смеше. Немарно преду и причају о сасвим другим стварима, а то све ону јадницу још више дражи. Остале жене виде јој муку, али се свете — за своју прошлу годину.

Ми дечица, час по час, улетимо као вихор, јављајући докле је дошао попа. Она се јадница теши: још има подоста времена; али збуњена послом, а и попа се жури, велико је село, — тек ти ми наједном дојурмо с виком: „Стрина, ево их код Томашких!“

Ове три жене скоче са својих дугачких кревета и повуку се у другу собу, па се начичкају на „лебрњи“ прозор, да посматрају. Она јадница брже сад купи метлу, грнало, пајалицу, па с њима за сојак, а друге ствари што су лежале на ходнику, до пола помиваном подјури да однесе за кућу.

У тај мах и попа с децом на врата од дворишта. Звонце заврони, деца још са врата поје „Војордање“... Зељов, раздражен цело јутро с те трке, појури на децу, а ова ненавикнута на такав дочек, обрнуше чираке, спремни на одбрану, па гледају да се дочепају куће. А она јадница полети са оним стварима, место за кућу, на зељова. Баци их на сред дворишта за зељовом, а он арлучећи побеже под хамбар. Она у трку улази за децом у кухињу, сва задувана и поплашена. Није још ништа спремила, па нема ни столњака на столу у соби. Међутим деца слободно отварају собна врата, појући високим гласом још „Војордање“... и звонећи из све снаге у звонце. Попа већ раширио руке с босиљкачом и хтеде да благосиља, кад мачак с врха пећке, сав накострешен и с узигнутим репом скочи попи преко главе... Шиц! — дрекну попа. А мачак загребе без трага из собе.

Попа не збуњујући се много благослови дом и поднесе грешној стрини Живани крст да целива, а она занула, рука јој још од скока мачкова остала укочена; не може себи да дође. — Попа видећи је збуњену,

мо се још пре две године, као члан Векерлове владе, обезао аустријској влади, да ће продужити повластицу заједничкој банци.

Оба та говора, а нарочито последње изјаве Лукачеве изазвале су велику узбуђаност код Кошутоваца и пучке странке. У име Кошутоваца је потпредседник те странке Арпад Сентиванји данас у сабору љуто напао на Лукача и позвао да докаже своје јучерашње тврдње. Члан пучке странке, Ђорђе Сиречањи, такође је у истом смислу напао Лукача и позивао га, да изнесе читав ток својих преговора са Јустом. Министар Лукач је одговорио, да он није никог сумњичио, а кад је говорио о оним бомбама, онда је мислио на то, како може лако да се испостави, како у другим случајевима неке изјаве не одговарају истини. Кад је преговарао са Јустом, онда је ишао за тим, да се створи закон о општем једнаком изборном праву, те да сабор, изабран по новом изборном закону, одлучује о питању банке.

Јулије Јуст изнео је подробно ток својих преговора са Лукачем. Када је први пут преговарао са Лукачем, онда је Лукач му износио, како би Угарска могла имати штете од самосталне банке. Јуст није хтео на да чује, да одустане од самосталне банке. Када је пак по други пут преговарао са Лукачем, онда му је Лукач рекао: Кад већина у сабору и у народу жели самосталну банку, онда неће се ни он томе одупирати. Јуст је после тога био код краља. Рекао је краљу отворено, шта тражи независњачка странка. Па је рекао и то, да Лукач није против самосталне банке. Краљ зачуђен одговорио му је, да он зна, да је Лукач за заједничку банку. Јуст је одговорио краљу, да он онда са Лукачем више неће преговарати.

После Јуста опет је Лукач изјавио, да је он хтео да се створи опће изборно право, а после — како већина реши за банку То је потврдио и Јуст.

У политичким круговима свима је јасно, да све ове чарке нису ништа друго, него: борба високог племства против демократа и борба против опћег једнаког изборног права. Зато је Андрашиј нашао да напада баш Лукача, зато је Кошутова и пучка странка оборила се баш на Лукача, јер Лукач није високи племић и јер је Лукач присталица опћег изборног права. Зато сви потрзају преговоре Лукачеве са Јустом, а за друге — са Кошутом, Андрашијем, Тасом — и не питају, јер је Јустова странка за опће једнако изборно право са тајним гласањем. Богато племство би и даље да жари и пали по Угарској, а не да, да народ сам решава о својој судбини.

*

У седници угарског сабора од петка продужена је, иначе, расправа законског предлога о заједничкој банци. Против предлога су говорили Новак, Злински, Мади Ковач и Пожгаји, а за министар трговине Хијеронима.

обиђе је и оде из куће.

Жене из друге собе дојурише грајући: Шта је, ако Бога знаш? Шта је и како је било?!

Звонце се већ чује у суседству, те и јадна стрина Живана дође себи и поново се прекости.

— Ето шта је било. Испаде попа с децом, Бож' опрости, као из земље! Ја баш понела неке ствари за кућу, кад зељов залаја и нарну на њих. Док сам их одбранила, они већ у кући. Ја полетим за њима Кад у собу уђосмо а мачак — часни га потро — валда поплашен појањем и звонцетом скочи с пећи преко деце и попе, те полети фрчећи на поље. Мало је попу додирнуо стражњим ногама по глави. Сва сам се укочила од чуда и покора. Тад попа подвикну на њега, а он одјури даље као бесан. Шта се даље догодило, док ви не дођосте, не знам!

Жене у смех; ми деца све се ваљамо; читава грајa, а јадна стрина Живана се насмеја и поче поново причати и људима, који су испред штале дошли у собу, шта се догодило.

О овом се случају много после приповедало. Стрина Живана се помало и једила, што да се то баш њој догоди, да сад село с њом испира уста. Па једи се још и данас, кад је ко о том запита

Ђ. Прерадовић.

Политички догађаји у Хрватској и Славонији.

— Извештај из Загреба. —

У саборској седници од 28. јануара о. г. поднео је др. Пребег прешан предлог, да се обустави овршно убирање глобарине за шумске штете на земљишту бивше војне Крајине. Др. Шуперина (сељачка странка) поднео је сличан предлог, којим је Пребегов предлог проширен После дуже расправе, у којој су се сви говорници завели за прешност предлога, подбан Чаврак у име владе изјављује, да безусловно признаје прешност ових предлога, па ће и влада у смислу тих предлога учинити потребна расположења. (Живо одобравање) Пошто је примљена прешност предлога, расправљано је о његовој садржини. Говорило је више говорника У 1 сат још је трајала седница. После одмора прећи ће се на интерпелације.

У четвртак је имао седницу прорачунски одбор. На позив дошао је у ту седницу др Егерсдорфер, да извести о последњој финансијској нагодби између Угарске и Хрватске и Славоније После Егерсдорферовог извештаја говорио је бан Томашић и помагао Егерсдорферов предлог, да се учине припреме за финансијску нагодбу, како би се осигурао економски развитак Хрватске и Славоније (Егерсдорферу ће ове припреме добро доћи, да повећа своје приходе, јер ће се његов рад богато наградити). Прорачунски је одбор изјавио Егерсдорферу захвалност на поучном излагању. Без Егерсдорфера не могу се ни макнути толики славни политичари.

— У коалицији још увек траје лом. Коалицијонаши Хрвати и не чују се, да су живи. У сабору говоре највише Срби самосталци у име коалиције, а Хрвати ћуте. И Лорковић се уморио. Не једе му се опозициони хлеб Зла су времена настанула. Мазура, Турковић, Бенешић и Палечек већ намигују на бана. „Србобран“ пориче, да ће Душан Поповић, Рада Пауновић и Шандор Поповић иступити из коалиције За Николу Петровића јавља „Србобран“, да је иступио из коалиције, па наставља овако: „Какав је политички морал тога господина, види се одатле, што је у самосталну странку ступио, кад је коалиција склопила пакт са Томашићем и самостална странка добила већину у народно црквеном сабору. А иступио је из странке, кад је већ изгубио наду, да ће она напустити свој опозиционални положај. Петровић се није досада придружио ниједној групи, него је тобоже изван странака. У другом просвећеном свету чак и велики људи светског гласа, који се баве политиком, чланови су странака, а код нас је чак и један Никола Петровић изван странака. Срце и интересе вуку га додуше Томашићу, али још нема храбрости, да отворено к њему приступи“. Али господо око „Србобрана“ — имате ви у својој странци још људи, који су као и Никола Петровић. Таке су све бранилије, који су се увукли у вашу странку. Лађа тоне, а пацови бегају.

Самосталци пред судом.

Прошле године, пре него што је почела ницати трава, почеше се самосталци румски домуђавати, како и на који би начин одржали један самосталски збор у Руми.

Све мислише на једно смислише: да посредством вина и ракије намаме неук народ да му се прикажу ко су и какви су!

То је све потанко описао прошлогодишњи „Радикал“ у једном броју од априла месеца.

Колико је тај чланчић допринео, да румским самосталцима нико и је пао на лепак алкохолска — не знамо, али осведочени смо, да је вожд самосталски др. Вељко Георгијевић плануо гневом и наговорио свога духовног представника самосталског великана Вилића, који је себи уобразио: да ако има доста опанчарских и чизмарских калупа у магацину, да тако исто има у тој количини и памети у глави!..

Не размишљајући много на савет свога политичког саветника, подиже тужбу против „Радикала“.

Дана 23. јануара о. г. одржала се расправа у руском суду, и шта мислите, шта су из „Радикала“ инкриминирали?

Тражили су од сведока да докажу: да је Вилић дао хектолитар вина и по хектолитра ракије познатоме из великоиздајничке парнице Цветку Дабићу, да доведе Кленчане на цветни прошлогодишњи самосталски збор у Руму.

И где чуда? Први сведок исказао је од речи до речи, по његовом казивању, ово: Господине судче, на то ваше питање, могу вам ово рећи: Једног дана дођу Вилићева кола са његовим људима; једног знам да је његов рођак, а другога не познајем Провезли су се поред мога дућана и отишли су у село. После кратког времена ето ти људи к мени у дућан, и ословише ме овако: Г. Којо, молим вас, да нам кажете: има ли овде у селу какав Цветко Вујчић?

А шта ће вам та битанга ако бога знате? Знам кога тражите! Нема у нашем селу Цветко Вујчић, но има Цветко Дабић познат из афере дра Жарка Миладиновића? Какве ви свезе имате с тим човеком?

— Та, право да вам кажемо, чули смо у Митровици да се села, па имамо од нашег господара Вилића нека бурад код „њега“, па као није рад, кад је однео пиће, да не однесе и бурад.

Ја им на то нисам ништа одговорио, а нисам их ништа ни питао.

Они поћуташе мало, па онда онај рођак Вилића упита ме овако: Али молићу вас да ме упутите, где би се састали са бележником?

— Ваљада у канцеларији, иначе код куће Мислим, да је сада у канцеларији.

— Па шта ће вам он?

— Та знате, он је наш човек, па да га молимо, да спречи да тај Цветко Вујчић, како ли се зове, Дабић, не поведе људе на збор у Руму на Цвети Знате, не би волела наша господа, да баш он, тако компромитована особа, доводи народ на самосталски збор.

Ја им на то нисам ништа одговорио, само сам им показао опћинску кућу.

Затим је судац дао прочитати састављен записник и позвао сведока да потпише, што је овај и учинио и затражио за пут и трошак 10 К. — Судац му на то рече: То вам не могу досудити, јер Бог зна, ко ће то и кад платити, даћу вам 5 круна ако се задовољавате а ако не, можете се утећи судбеном столу у Митровици. Затим се окренуо другом сведоку и упитао га: Шта ви знате о том вину и ракији, која је послана у Кленак од стране самосталаца у кортешке сврхе.

Кад су Вилићеви људи дошли по празну бурад, нисам био код куће, а и не познајем их, но сам прве недеље чуо како људи пред поштом сакупљени на сав глас исмејавају лаковерност Вилићеву и у сав глас говоре: — Ко ће му сад ићи у Руму на збор, кад је Цветко и вино и ракију попио са онакима, какав је и он! Сад не би ни кер пошао за њим а не човек.

У то дође — како ми рече један сведок нашао се случајно ту, као Циган у луку, те као незаинтересована странка као бајаги рече: Молим дозволите да ставим и као незаинтересовани човек једно питање: Кад је тај инкриминирани чланак написао пре или после тога догађаја?

Судац се окрену дру Георгијевићу и рече: Свакако после догађаја! Но то питање не мења ништа на самој ствари, г. докторе.

Ето, тако се свршила та грајa, коју су самосталци на Жарков „Радикал“ а не

виде јадници, да се са тим поступком само утврдило оно, што су многи сумњали т. ј. да је Вилић заиста изгубио вино и ракију, а обио само празну бурад и гадно име: самосталски поткупљивач, који купује душе вином и ракијом.

2×2=4.

Политички преглед.

Шта се догађа у црногорској скупштини?

У црногорској народној скупштини интерпелисао је Јанко Спасојевић о убиству мајора Николе Матровића Спасојевић је питао министра унутрашњих дела: Је ли му познато, да је Јован Пламенац бивши министар унутрашњих дела, послао Станка Марковића, председника општине подгоричке, да убије Наколу Матровића, и да му је тога ради био придодат један осуђеник подгоричког казненог завода, бивши жандар, Спасоје Пипер? Да ли је познато министру унутрашњих дела, да је за то дато Станку Марковићу из државне касе неколико десетина хиљада перпера? Полузванични лист црногорске владе напада Јанка Спасојевића због ове интерпелације и прети му увијено. Као што се види, не може се сакрити ништа, па ће се једном морати објавити: ко је и зашто дао убити мајора Матровића?

Босанско херцеговачки сабор.

Савез између Хрвата и муслимана потпуно је угашен, те су према томе Срби остали у сабору у мањини. Стога су сви Срби известиоци разних одбора дали оставке, а на њихова су места изабрани Хрвати и муслимани. Влада је постигла што је хтела. Створила је у сабору себи већину, која не зна за српско обележје. У Бечу са задовољством трљају руке, јер су Србе потиснули Али неће то дуго трајати. Данашњи муслимански посланици бирани су као противници владе и Хрвата, па су сада изневерили своје бираче. Срби ће као опозиција прикупити око себе и неза о вољне муслимане, који неће да иду са Шадлером и католицима, па ће на првим изб римa однети победу, а тај нови савез са муслиманским непокваренim елементим биће чврћи Радост Хрвата и Беча биће кратка века А Срби Босанци и Херцеговци сад јасно виде куда су их одвели загребачки самосталци, кад су их завели да праве савез са Хрватима против муслимана. Сад виде, да су Прибићевић и другови хрватски измећари.

Нова Словенска Унија.

Чешки и јужно-словенски посланици на аустријском царевинском већу били су образовали заједницу, Словенску Унију. У последње време наступео је у Унији раздор. Удружене странке гласале су у царевинском већу једна против друге, Словенац клерикал др Шустерчић заступао је у делегацији сасвим други политички правац него Чеси. Шустерчић је у последње време дошао у отворену опреку са чешким вођама и онда су ческа листови прогласили, да је Словенска Унија престала битисати. Али већ сутра дан је ускрсла нова Словенска Унија. Чланови су јој они исти, који су били у старој Словенској Унији, само јој је устројство друго, а добила је и позитиван програм. У старој Унији био је један савет, који је руководио, а у том савету свака странка имала је по једног члана. Није се гледало на њену бројну снагу, него је једнако свака била у савету заступљена са једним чланом. Отуда је клерикалац Словенац Шустерчић могао да се дочепа неког вођства, јер су га помагали чешки аграрци, Старо Рутени и други. У новој Унији вођство ће припадати одбору, у коме ће странке бити заступљене према својој бројној снази. У председништву биће 7 чланова: председник и четири потпредседника уједињеног чешког клуба и два вођа Јужних Словена. Вођа нове Словенске Уније биће по свој прилици вођа чешког уједињеног клуба др. Фадлер. Тако је клерикал Шустерчић потиснут са вођства.

Сремски Карловци — славан град.

Пишу нам из Сремских Карловаца: Има их, који мисле, да ми Карловчани уживамо тако велики светски глас и толико силне симпатије наших суседа — не само по градовима, по жупанијама, или по државама — него и по деловима света... само због Паје Тилдике, Марка Лаћмана, чича Манојла Олујина, Уроша, Јаблана, Цигерњаче, Паприке и других славних наших суграђана. А има их, који заслуге у тој ствари приписују проти Руварцу, Ивану Маширевићу, Валеријану Прибићевићу, Милану Будисављевићу и другима „књижевницима“, „велеиздајницима“ и „потомцима неосуђених српских војвода“. Једино гњаватори карловачки, (који су такође на светском гласу због свога I. Удружења), поричу те заслуге свима горе споменутима, изузевши Тилдику, Лаћмана, Олујину и Уроша. Овој четворици не поричу зато, јер су почасни чланови I. Гњаваторског Удружења; а придодају (заслуге) још Quoquissimusu, сада већ покојном дру Цепаници. Веле још, да ће оне остале признати заслужнима само у том случају, ако постану бар редовни чланови I. Гњаваторског Удружења; али уједно истичу, да је то веома тешко, јер: „I. Гњаваторско Удружење се ни у чему не угледа на Матицу Српску, а најмање на књижевно оделење њезино.“

То сам вам укратко рекао, тек као увод у оно што хоћу да вам пишем.

Ми Карловчани нисмо славни само ради тога! Част свима тима „залужним људима“ ђутуре! Али права заслуга је у томе, што су Карловци већ ушли у пословицу. Тако се говори: „Складан као карловачки сахати“; „Праведан као карловачки професори“; „Пријатан као вожња по карловачкој калдрми“; „Славан као карловачки књижевници“; „Раван као карловачка калдрма“ и т. д...

Али у најновије доба покушава и по трећи пут (до сада је већ двапута безуспешно покушавала) и наша пошта да се прослави. Захваљујући честитом заступству градском, што уместо приватне, још ни до данас у кр. слободном граду није уведена државна пошта, треба да буде мања од макова зрна; а она се кочопери. — Пошту, коју смо некада добивали у 8 сахати, сада добијамо у 11 сати, а ону од 11 сахати, добијемо у 5 ¼ по подне. Дâ, али зато се гђица благајница лепо забавља са једним господином, који често нађе посла код благајнице; а г. поштар пије пива, једе рибији паприкаш и са два патуљка своје висине шета се на Дунав. Пошта се отвара 8 ¼ и 2 ¼ а затвара у 11 ¾ и 5 ¾ дакле читаву ¼ сахата раније и доцније. Загребачку пошту добивамо још неуредније него новосадску. — А у народу полагано настаје још једна пословица: „Уредан као карловачка пошта“.

Па зар Карловци нису славан град?! — Имамо да захвалимо „славним људима“ и њиховим „огромним заслугама“.

Вести из места и са стране

Читуља.

Ноћас је овде преминула гђа Марија Хирт рођена Крлић. Она је као Српкиња свршила више школе у бечком Херналсу и спремна за учитељицу на вишим школама. У нашу варош настанила се пре тридесет година, где је као васпитачица и учитељица језика немачког, француског и енглеског, те клавира учила многе ђаке из места и са стране. Сутра по подне биће опојана у успенском храму и сахрањена. Лака јој земља!

Успех листа „Сељака“.

У Беловару су Срби сељаци покренули лист „Сељак“, који у првом реду заступа интересе Срба сељака и отвара им очи, да се више не поводе за самосталским вођама из Загреба, који гледају само своје личне рачуне. У 5. броју тога добро уређиваног листа тврди се, да су сељаци одушевљени за свој лист, али неки из страха пред вођама самосталне странке не смедоше се претплатити. Међутим је Лика, главна потпора самосталска, дала „Сељаку“ 400 претплатника. То је сјајан успех и доказ, да су Срби и у Лици упознали самосталске шићарџије, па им окрећу леђа.

Становништво у Београду.

У Београду је обављен попис народа. Утврђено је, да у Београду живи 90.050 становника, и то: 82.363 грађанина, 5723 војника и 1964 робијаша. Од грађана је на дан пописа присутно било 81.967, а од војника 5598. Мушких има 40.537, а женских 35.786 не рачунајући војску и робијаше. За последњих пет година умножио се број становника са 12.290 и то стварним приростајем са 701, а досељавањем са стране са 11.589. У Београду има 5957 кућа а породица 19.111. Најјачи је бројем врачарски кварт, па онда палилулски, најмањи је топчидерски. Бугарска престоница Софија престигла је Београд бројем душа, али Загреб има са 10.000 душа мање. Рачунајући према досадањем приросту Београд ће после пет година имати око 105.000 душа. После Београда највећа је варош у Србији Ниш, који има 30.000 становника, од којих су 8000 војници, а 800 робијаша.

Нова бомбашка афера на Цетињу.

Јављају са Цетиња, да је у Бару ових дана ухапшен један младић, код кога су нађене бомбе. Дошао је из Грчке. Црногорска полиција га је одмах преслушала и ухапсила. Младић је исказао, да је син удовице Ђурићеве, коју је заједно са кћери убио један жандар, али суд га је због неурачунљивости ослободио. Дошао је, да се освети томе жандару. Бомбе је купио у Грчкој. Црногорским властима је ово добро дошло, да направе нову бомбашку аферу, али ипак би у сувише провидно било, па сад преко „Југословенске Кореспондерције“ јавља сам министар-председник Томановић, да Ђурић није мислио да убије краља Николу.

Признају да су у савезу.

Овдашњи мунговски мађарски лист цапа се због Тапавичине парнице о ђубрету, па нас напада, али не износи оно, што је било приликом последњег преслушања, јер штеди Тапавицу. Ако ће, и право је. Тапавица је стекао великих заслуга за мунговску странку. Уједно признаје мунговски лист, да је подрепашка странка у савезу са мункачима и да тај савез бива сваки дан све искренији. Према томе признаје, да су и новосадски подрепаши мункачи (а то смо ми знали и без тога признања!). Па ког се врага онда подрепашки лист издире на владику Михајла, да је мункач?! Та и он је у савезу са Куеновим мункачима, баш као и подрепаши. Стога би подрепашки орган морао бити обазривији, јер ко седи у стакленој кући, нека се не баца камењем.

Успеси крилатића.

Новије Блеријотове справе за лећење постигле су сјајне успехе. Блеријо је своју справу тако усавршио, да његова крилатица може носити осам особа. Ових дана је била проба, која је и у овозимско доба успела. Летела је крилатица као каква велика птичурина, кружила је по ваздуху без икаквих сметња, подизала се у вис и спуштала без икаквих тешкоћа. Блеријо је постигао сјајан успех. До сада никоме није пошло за руком, да такву крилатица изради, која ће моћи више особа носити. Публика је одушевљено поздравила Блеријота и његовог помоћника Лемартена. Ова најновија Блеријстова крилатица удешена је нарочито за војничку службу. Са крилатице се лепо може видети на све стране, те се за извидничку улогу у рату не да ни замисли згоднија справа. Пошто може да понесе и велику тежину (723 килограма), моћи ће се натоварити и муниција, па ће ова Блеријотова крилатица бити страшило у ратовима. После овог Блеријотовог успеха може се очекивати, да ће убрзо моћи да се на крилатицама путује и преноси роба. Само се мора против хладноће мора наћи заштита. Веле, да је најбоља заштита артија. Блеријотова крилатица иде истом брзином као и најбржи брзи воз (96 километара на сат).

Мајор — умировљен из политичких разлога.

Мајор Жунковић, родом Словенац, написао је расправу, у којој доказивао, да су Словени прастари народ у Европи. Са документима доказао је, да је словеначки језик у Бечу још 1834. год. био јако распрострањен. Тадашњи бечки бискуп наредио је поповима, да држе у свима црквама придике на словеначком језику, јер Словенци чине већину становника. Немце је немило дирнула ова расправа, јер су они и законом изрекли да је Беч немачки. Жунковић је услед тога умировљен. Иако су лечници изрекли, да је Жунковић здрав, но после кратког времена а без новог прегледа прогласили су, да пати од неуастеније у великом степену. Умировљен је дакле на миг озго као опасан панслависта. Словенски делегати повешће о том умировљењу реч у делегацијама,

Младожења без руку и ногу.

Из Знајима јављају, да се тамо венчао 37-огодишњи електротехничар Рудолф Гиртелшмид са лепотицом, 17-огодишњом Аном Данковом. Младожења има руке и ноге од каучука. Док је био у Америци, он је у једној фабрици при раду изгубио руке и ноге, али су му лечници метнули вештачке руке и ноге од каучука, које може покретати. Једва се може приметити, да нема правих ногу, а може штавише и страсно играти. Али му храњење тешко пада. Чашу мора узети с обема рукама. Кашику, виљушку и нож морају му метнути међу прсте његових вештачких руку, иначе

не може сам да принесе храну устима. Кратко време после повратка из Америке у Знајим заљубио се у лепу Ану Данкову, али њени родитељи нису хтели да чују за Анину удадбу. Тада су љубавници одбегли, па родитељима није остало друго, него да даду свој пристанак. На венчање се искупио силан свет.

Српске забаве.

Сегединска српска православна црквена певачка дружина приређује у корист тамбурашког збора и читаонице „Напредак“ забаву с игранком у просторијама хотела „Европе“. Програм је врло леп и одабран. Састоји се из шест тачака. — Прва српска занатлијска задруга у Руми приређује на Сретеније о. г. забаву с игранком у просторијама гостионице код „Орла“. Суделују српско певачко друштво румско, Јован Богдановић, Кока Барјактаровић и мали Веселин Стојковић. Програм се састоји из пет лепих тачака. Биће и томболе. — Друштво св. Саве у Карловцу приређује уочи Сретенија беседу с игранком са одабраним програмом. Чист приход употребиће се у корист друштвеног фонда за помагање сиромашних и вредних ученика и ученица. Суделују ученице српске учитељске школе и ученици кр. реалне гимназије и војна музика. — Занатлијско друштво у Купинову приређује 6. фебруара о. г. вечерњу забаву с игранком и позоришном представом у гостионици Љубомира Ћирића. Добровољни се прилози примају са захвалношћу.

Ухваћена дружина за ослобођавање војника.

Пештанским листовима јављају из Чуруга у Шајкашкој, да је тамо пронађена дружина за ослобођавање војника. Синове имућнијих људи ослобађали су на тај начин војничке службе, што су им пробушили бубну кожицу у ушима. Ухапшена су два Жабаљца, које сматрају за вође ове дружине.

Нова железничка пруга.

Јављају из Будимпеште, да је министарство трговине поделило једној будимпештанској фирми претходну дозволу за градњу железничке пруге од Шиклуша до Доњег Михољца и од Шиклуша до Печуја. На пролеће почеће градња ове железничке пруге.

Зима.

Последњих дана наступила је јака студен у читавој Угарској. Местимице је хладноћа 36 гради целзијевих испод нуле. У више крајева бесне мећаве. Има већ и људских жртава. Из разних крајева Угарске стигли су ови брзојави: У Доњем Ковину због јаке мећаве обустављен је железнички саобраћај. У околини Орло-а већ две недеље или пада јак снег или бесни олуј. Снега је нападало већ на 1 метар. Мање куће се једва виде из снега. Из Прешове јављају, да су у рокитовском хатару нашли два смрзнута Цигана. Близу Левоче нашли су у снегу два смрзнута коња. У мармарошкој жупанији већ неколико дана је хладноћа 31 целзијев степен испод нуле. Снег је дебео преко метра. Вуци наваљују на села. Прошле ноћи су у хатару опћине Тисафејеређхазе растргли једну Влахињу. У Чиксереди је од понедељника хладноћа 36 целзијевих гради испод нуле. Земља је на 80 центиметара у дубину смрзнута. У Решицабању ноћу наваљују вуци. У Великом Вараду смрзнуо се један радник и једна просјакиња, а један радник се због јаке зиме обесио.

Исправак.

У јучерашњем вечерњем броју „Заставе“ стоји у брзојаву из Осека, да је за загребачког подначелника изабран др. Анте Пинтеровић; наместо ове штампарске погрешке треба да стоји: за градског подначелника у Осеку.

Брзојави „Застави“.

Стигли 29. јануара.

Рат између Турске, Бугарске и Грчке.

Скопље. Изасланик младотурског средишњег одбора путује по Косовском вилајету, да се увери о расположењу српског и арнаутског становништва. Он је изјавио, да ће Турска објавити Грчкој и Бугарској рат, ако се грчке и бугарске чете не повуку из Македоније. Однošај између Турске и Енглеске поправља се, па ће турска влада бити сада одлучна.

Устанак у Мексику.

Њујорк. Устанак у Мексику још траје. Устаници напредују. Сад су опколили варош Жуарец, па ако је освоје, победиће потпуно.

† Ђорђе Скопљанче.

Ниш. У овдашњој болници умр'о је неустрашиви српски четник Ђорђе Скопљанче.

Каматна стопа енглеске банке.

Лондон. Управни одбор енглеске банке није прихватио предлог, да се каматна стопа спусти са 4 на 3½% Очекује се за недељу дана снижење камате.

Улазнице за народну забаву добивају се сутра, у недељу, до 10 сати пре подне у књижари Св. Ф. Огњановића (Најевића), а од 10 до 12 сати у подне у српској занатлијској и ратарској читаоници, у кући Јована Чавића. У вече се улазнице продају на благајници у хотелу Речијија (пређе Мајера), где ће се забава одржати.

Одговорни уредник: Мита Клицин.

Боле ли вас

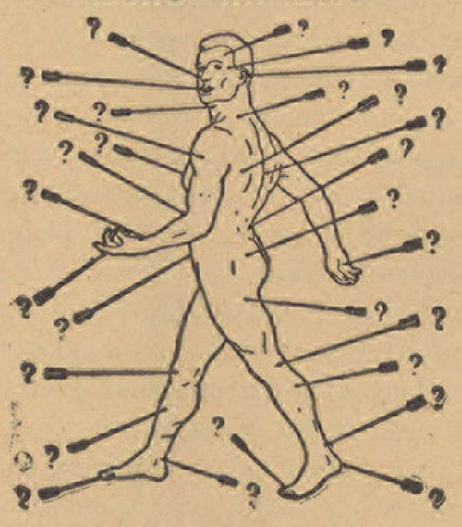

што?

I **Фелеров изврстан** Elsafluid као што смо се сами уверили болове ублажавајући оздрављује и лечи слабости, гихт, реому, неврелгију, протисли, севање, инфлуенцију, главо и зубобоље, у крстинама, укоченост, слабост очњег вида, и мигрене као многе друге овде не споменуте болести. Фелеров Elsafluid успешно лечи промуклост, кијавицу, плућа и болести грла које услед назеба долазе са успехом, прави је само онај, који на свакој боци носи име **Feller**, 12 малих, 6 дуплих или две парочите боце франко К 5.

II. Овом приликом хоћемо још и ово да вам напоменемо, да хвљаде људи узимају против болова у желудцу, грчева, за отварање апетита, против горушице муке подстрекавања на повраћање, распињања, подригавања, неуредне этолице и шуљева као и од разних сваривајућих препрека дјејствују са сигурним успехом Rhabarber-Elsapillen. 6 кутија франко К 4.

Треба се чувати од фалсификата и разговетно атресирати на

E. V. Feller дворски апотекар у Стубици

Zentrale N. 122. 1436 15—20 (Agramer komitat.)

Купујем у ПАРТИЈИ

свике струке **робу уз готов новац,** и плаћам највишу цену, а ко треба робу у партији од 20—80% испод данашњих горњих цена, нека се обрати мени.

Влад. Ивков

146 1—5 Сгапар (Бачка.)

ДЕПЕША!

ВАЖНО ДО САД НЕ ЧУВЕНО!

Поклањамо К 1.500 у готовом и вредностима!

Сваком решаваоцу слике иставили смо горе означену своту, сваки који пронађе трговца и преслика га, добије женски или мушки сат у вредности од 0 К, или на захтев 15 круна у готовом новцу на поклон, под условом да поручи изврстан „Fortuna“ имитирани златан ланац од К 1·75 фелира Коју своту треба уз поруку да пуикључи у маркама, кад стигне прво решење горе наведене слике одпочиње деленье награда Пошиљкеваља слати **Patria Zentrale A. Stiftert Wien, VII. Neubaugasse 39.** 142 1—4

Име..... Место..... Улица.....

BOURBON

је без бојадисаног и воденог отиска НЕ СТВАРА ПЕПО И НЕ МАСТИ,

зато је нешкодљив за пушење (Vergé Combustible). — ЦИГАР-ПАПИР као и ХИЛЗНЕ могу се добити на фабричном стоваришту у свакој главној трафици.

165 13—100

Штета! Отац је дозволио! Увери се Jakobi-еве АНТИКОТИН цигаретле у дрвеним кутијама!

Пазите! Само са ознаком „Јакоби“ су праве! Свака дрвена кутија оригиналну слику приказује. 145 1—52

УЖАСНО ГРЕШИ ОНАЈ,

који није био опрезан да против реума, костобоље, протисца, севање у чланцима, боловима у костима и летима, болести костију и т. д. не узме прави

Кригнеров REPARATOR,

већ је употребљавао којекаква подражавања. — Препоручујемо дакле најтопли е свакоме рематичном болеснику и уопште свакоме који пате од горе наведених болести, даље који пате од промаје, назеба, треба одмах да употребљују

Кригнеров REPARATOR,

који се искључиво само у

Кригнеровој апотеци Budapest, Baross utca 2

пр изваћа, те према томе се тамо и поруџбине треба упућивати. Мала боца стаје 1 круну велика боца 2 круне. Са поштом франко 5 малих боца 5 круна или 3 велике боце 6 круна.

Ово старо изврсно лековито средство је боље него свака Францова раки а, јер већ после првог мазања лечи. При поруџбини треба навити на адресу да не добијете каково подражавање. 144 1 8

ДАМЕ

којима је стало до здраве неге свога лица, а по наособ до растеривања пегавости и одржавања њежности, мекоће као и лепоте лица, треба да се умивају са **БЕРГМАНОВИМ САПУНОМ ОД ЉИЉАНОВОГ МЛЕКА** (са заштитном марком *Steckenpferd*), који се добива по свима апотекама, дрогеријама и парфимеријама, по 80 пот. комад. 91 2—10

ТРАЖИМ ЗДРАВ, СУВ СТАН

састојећи се из две собе, кујне, предсобља, коморе и таванским и подрумским одељењем, у близини хлебарске улице за 1. март о. г. Понуде слати на администрацију овог листа под знаком „J. F.“ 102 3—3

Велики бирт на продају

у Добрици, торо жупанији, која врло добро ради, троши годишње до 300 хекти пива, толико исто и вина, а толико и ракије, ново удешено свратиште за путнике са врло лепим и чистим собама Другог предувећа ради, предаје се одмах за подробнија извешћа обратити се на

Љубомира С. Ћосића

115 2—5 гостионичара, Добрица т. ж.

КУЋА

у Новом Саду

Принц Евгенова улица број 14.

продаје се из слободне руке, због селидбе из места. Иста носи кирије годишње 1850 круна, а има још пространо двориште и башту. Ближа извешћа у истој кући.

106 2—3

Траже се АКВИЗИТЕРИ.

Првог равга „Осигуравајуће Деоничарско Друштво“, главна управа у Новом Саду, **тражи аквизитере** са факс платом. Само таке особе, које су у ширим слојевима народним познате, нека се обрате на **администрацију овог листа.** 119 2—2

КЊИГОВОЂА

који самостално обавља своје послове

тражи место

у ком новчаном заводу. Говори српски, мађарски и немачки.

Ступити може одмах

Понуде ваља слати под шифром „Тачност 51“ на администрацију овог листа.

96 4—5

ТРГОВИНА

шпецераја, деликатеса и земаљ. производа

Јефте Кузманова

у Сегедину

препоручује сопствени производ паприке, таране, сланине, као и све остале ствари, што у ову струку спадају.

Ценовнике шаље на захтев бесплатно

1718 13—20

ЗА НАШУ ШПЕЦЕРАЈСКУ И ДЕЛИКАТЕСА ТРГОВИНУ

требамо једног окретног и солидног

ПОМОЋНИКА

и једног

ШЕГРТА

Ступити може одмах или по споразуму.

Велимир Радак и Син

108 2—3 Митровица.

✝

Тужним срцем и болом у души јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима, да нам се наш добри и никад непрежаљени супруг, син, брат, шогор и ујак

РАДОВАН ПОПОВИЋ

велепоседник

дан с, 22. јануара (4. фебруара) 1911. год. у 3 часа после подне у 27. години живота свога у вечност преселио. Тело никад незаборављеног нам покојника опојано је по обреду српске православне цркве у понедељак у 10 часова пре подне, а по том предато матери земљи на вечни покој.

Лака му црна земља и вечан му спомен!

У Сиригу, 22, јануара (4. фебруара) 1911. године,

У име ожалошћене породице:

Милена Поповић, рођ. *Антић*, супруга. *Божана Дабић*, рођ. *Ђендић*, мати. *Петар Дабић*, отац. *Милан Антић*, тест. *Аница Антић*, рођ. *Марковић*, пуница. Шогори: *Јоца Антић и Ђурица Антић* Шогорице: *Видосава Антић, Марија Антић и Јованка Антић Наталија Лотић*, рођ *Поповић*, сестра. *Миливој Лотић* шогор. Нећаци: *Душан Лотић и Милорад Лотић*. Анка *Лотић*, нећака.

139 2—2

Отвара се нова

ПОМОЋНА, ГАЛАНТЕРИЈСКА И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА

Аркадија Петровића

У СЕНТОМАШУ

која потребује једног у истој струци добро вежбаног

млађег помоћника

Ступање 1. марта п. н. Оферте слати на **Аркадију Петровића Нови Сад** Ћурчијска улица бр. 23. 121 2—3

ВЕЛИКА БАНКА

! тражи заступнике :: и агенте :: !

за продају гарантованих вредносних папира и лозова. Велика провизија, а временом и стална плаћа. Понуде се шаљу на

132 2—6 **С. Хорват,**

Budapest, Báthory utcza 5.

Јефтине земље под закуп

Издајем одмах јевтино под закуп на више година у Славонији и то: **220 јутара и Цање говцу код Нове Градишке, 85 јутара у Грећани код Окучана** комасирано. Сва је земља ака црница у равници, сигурна од поплаве, згодна за ораницу на зиданом друму близу железнице. До сада је разорано па се може издати само до јесени за кукуруз у Црноговцу око 80 јутара а у Грећани 40 јутара, остало су ливаде врло згодне за бостанције. Поближа извешћа даје **Влада Војновић учитељ** у Винковци а писма треба слати мени у Мајур п. у. колодвор Хрватска **Борђе Ђурић.** 117 2—8

ОГЛАС.

Овим стављам на знање, да имам добре **нова, стара, бела, шилера и црна**

бургундера вина,

као и сремске шљивовице и КОМОВИЦЕ

сваке висине печене, а уз то извртан

бермет на продају.

ПЕТАР КОСТИЋ

1732 8—10 **Ср. Карловци.**

Трговцима у пажњу!

У Суботици у вароши на најпрометнијој тачци, на ћошку, имаде

ЛОКАЛ ЗА ИЗДАВАЊЕ

по врло повољној цени, згодан за шпецерајску или ма какву другу детаљну радњу, са сигурним изгледом на будућност.

За услове ваља се обратити на

Klein Géza,

72 3—3 nagy kereskedése Szabadka.

НА ЗНАЊЕ!!!

Стављам на повољно знање штованом грађанству Новога Сада као и цењеној публици са стране, да сам од 1. фебруара п. н. 1911. преузео

припознату пивницу код

„ГАМБРИНУСА“

која постоји у палати

Гвозденог човека

где ћу точити прве врсте штајнбрушког пива као и природна чиста сремска вина, шљивовице и чисте комовице. Исто тако сам се постарао и за добру кујну, те ћу бити у стању своје поштоване госте у свако доба са укусним јелом услужити, са умереном ценом, уљудном и брзом послугом, тако да ни у чим неће моји гости оскудевати, те ће свако радо свратити на српски и пријатељски састанак, где ће поред добра пића и јела и лепе разоноде наћи, зашто ће се постарати у свету чувени тамбурашки збор **Александра Перлића.**

За све ево нека ми послужи за препоруку моје дугогодишње пословање и пракса у том послу. Препоручујући се штованој публици и молећи је за што обилнију потпору, ја ћу све и сва са своје стране чинити да се исте што достојнији покажем, у то име остајем

с одличним поштовањем

Васа Петровић,

90 5—10 угоститељ.

---

400 ХЕКТИ ВИНА НА ПРОДАЈУ.

Стара и нова, бела и шилера, у свима количинама ПРОДАЈЕ

Пера Поповић

7 5—10 велепродавац вина у **Митровици.**

За своју ЦИГЕЛАРСКУ РАДЊУ

потребујем

4 добра радника

за женски посао. Ступити могу одмах.

Јован Капларски,

104 4—4 Бач Сентомаш.

Погребно подузеће.

Своју радњу која постоји већ 20 година и врло добро иде

погребно подузеће

због слабости продајем одмах.

Зорка уд. Стајић

105 4—6 **Ср. Карловци.**

КАМЕНОРЕСЦИ

(ГРАВЕРИ).

Потребна су ми два

способна каменоресца,

који умеју цртати и гравирати слова, на мермеру граниту. Посао сталан. Обратити се фирми

ЂОВАН И БЕРТОТО

—5 каменоресци у Београду.

СРПСКОЈ ПУБЛИЦИ

која воли добру књигу

јавља „Напредак“, књижарско-издавачки завод у Земуну, да од 1. фебруара п. н путник „Напредков“ г. Јован Рашић, који је до сада с веома лепим успехом обишао један део Срема, путује по Бачкој, одакле ће у Банат, носећи одабрана књижевна и уметничка дела.

Г. Рашић има овлаштење да купи и претплату на поједине наше књижевне часописе. Молимо све угледније Србе и српске куће, да г. Рашића примају с поверењем и предусретљиво 97 2—3

Пажња!

За моје муштерије из Угарске, Хрватске и Славоније, Босне и Херцеговине и Далмације предаваћу робу на земунску пошту и железничку станицу. Према томе нећу им рачунати царину, него само поштарину од Земуна, која износи исто онолико као и кад се поручи роба из пештанских и бечких семенарских трговина.

С поштовањем

Семенарска трговина

Тиме Владисављевића

116 2—6 Београд.

— Ценовнике на захтев бесплатно. —

Мајфартове сејалице „АГРИКОЛА“

НАЈБОЉИ СУ за сваку врсту семена

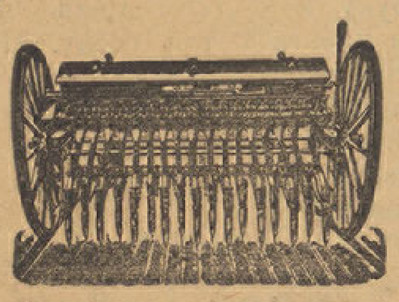

МОДЕЛ 1911. Годинама као најбољи пронађен као јако и солидно сграђен; најједноставније засипање, као и испражњивање

Подједнако сеје.

Фабрика пољопривредних стројева, ливница гвожђа са парним чекићима

PH. MAYFARTH & Co.

WIEN

установљена 1872. II 1. Taborstrasse No 71. 1500 радника. Илустровани ценовник бадава. Заступнике као и препродавце потребује. 1738 6—6

Калмар и Енгел

Фабрика машина и мотора

Канцеларија и варошко стовариште: V. Lipóring 22. БУДИМПЕШТА

Фабрика: V., Üteggasse 19.

У свету чувени! Оригинални! „Бензин“

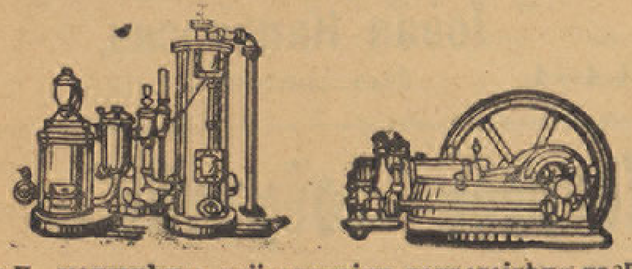

Пли н усишуће са најјефтинијим покретајућим трошком у садашњости. — Бензин и за сирови олај-мотори

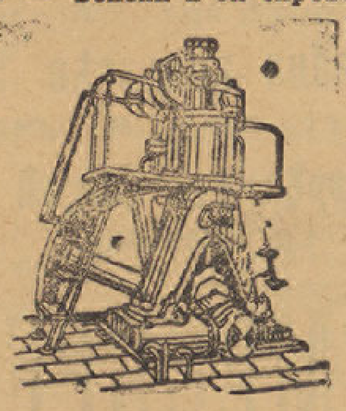

DIESEL SYSTEM

Признати најбољи фабрикат.

Препоручује својн са бензином терајуће вршаће гарнитуре, које су чудновато једноставне конструкције

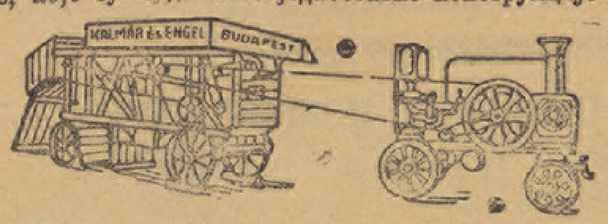

Четиуна гаранција. Повољни услови за отплату. Прорачун и ценовници на захтев бадава и франко 1827 10 26

Мушонгово купатило — Бузијаш

Бузијашка „Феникс“ минерална вода

показала се за изврсно лековито средство з болести бубрега и бешике, за кроничне катаре буб ешке карличине, код стварања песка и камена у мокраћи и код катаричних болести органа за дисање. — Лекарски препоручено 254 33—

Главно стовариште у Новом Саду код фирме Емериха Дицгена.

Кућа на ћошку.

Своју кућу у добром стању, у којој постоји шпецерајска и гостионичарска радња, две собе за становање, две просторије за гостионицу са великим салетлом, леденица, казан за печење ракије, котарка, два бунара, шупа и штала, све електрично осветљено. Двориште је са зградама 450 □ велико.

Због слабости продајем све скупа за 10.000 фор За поближе услове ваља се обратити на сопственика

Anton Lenhardt

101 2—3 Велика Кикинда 538 b.

---

500 круна плаћам ономе, коме заболе зуб или кое смрди из устију након трајне употребе Бартилинове воде за зубе. Цијена је бочици 80 филира (поштарина посебно 9 фил.

Bartilla-Winkler, Wien, 19./I. Sommergasse 1.

Добива се у свима лекарницама.

У Новом Саду: код В. К. Грозингера, Фрање Јосифа трг; Веле Кихлера апотекара Јелисаветин трг и Оскара Клајна дрогерије код „Црвеног Крста“.

Захтијевајте свагдје, изрично Вартилину воду за зубе. Пријаве о потворењу награђујем.

У мјеста гдје се ова не може да добије, шаљем 7 бочица за К 5·80 просто од поштарине. 80 2—

Заштитна марка „ЛЕНГЕР“

LINIMENT CAPSICI COMP.,

замена за

Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се од многих година као поуздан лек против костобоље, реуме и назеб употребљава.

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању бити пажљив и узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер“ и фирмом **Richter.** — Са ценом од 80 потура, 1 кр 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. Главно стовариште код: Јосифа пл. Терека, апотекара у Будимпешти; Влада Југовић, Pharmacija Salvator Stayar Ungarn. 1379 18 43

Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ in Prag, Elisabetstrasse №. 5. neu.

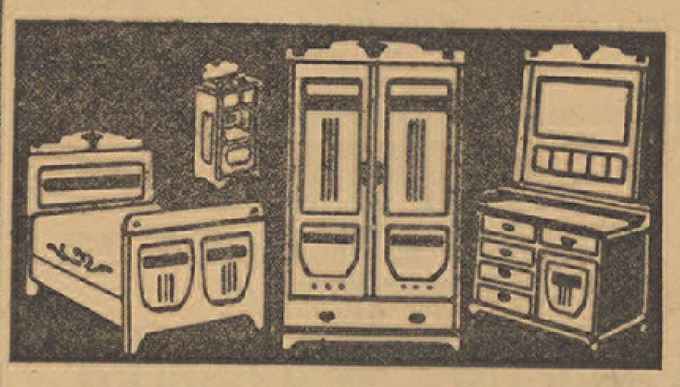

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ НАМЕШТАЈА У НОВОМ САДУ ГРОСА И КРАУСА

код „ТИГРА“, телефон број 24.

ВЕЛИК ИЗБОР: намештаја за спаваће собе, трпезарије, салоне, господске собе, намештај за канцеларије и хотеле, и од бакра и гвожђа шиваће

МАШИНЕ

стоњ ца, простирачи за под, столове и кревете, завесе од плиша, платна и чипака, сваковрсно **ПЛАТНО**, чоха и конфекција за господу и госпође цепни **САТОВА** од злата, сребра, туле и никла и т. д., и т. д 1780 4—100

А ЈАО!

Морам се угушити од овог грозног кашља!

Код кашља промуклости, слузења, дејствују брзо и сигурно

„Егерове грудне пастиле“

особито су вкусне и не кваре апетит

Картон по 1 круну и 2 круне

За пробу картон 50 пот.

Главни депô и отправништво

„Reichspalatin“ Abotheke

Budapest, VI. Váczi körut 17.

ЖИВЕО!

ЕГЕРОВЕ грудне пастиле су ме брзо ослободиле!

Добија се у Новом Саду, код Е. Грозингера наслед., Стевана Херцега, Веле Кихлера, Сигмунда Лукача Вл. Неваловића и Јована Вујића. — У Сентомашу: Л. Бараковића и Стевана Ј. Јасића; — у Тителу: Јов Марковића — у Петроварадину: Шандора Броцки. 1295 20—26

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

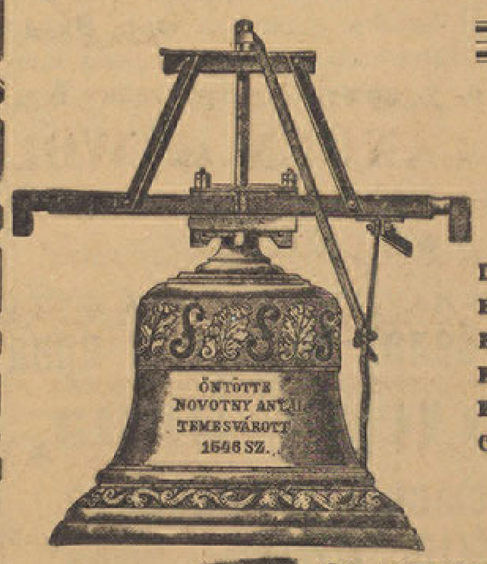

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1626 10—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

ИЗНЕНАЂАВАЈУЋА НОВИНА!

600 комада само за 4 круне.

Особити позлаћен 36 сати радећи прецизно сат са ланцем заједно уз гаранцију од 3 г., 1 модерна оковратница 3 к., џепних марама, 1 прстен са имитираним драгим каменом, 1 ћилибарска муштрикла, 1 елегантан брош, (новина), 1 особито огледало за џеп, 1 кожни буђелар, џепни нож са федером, 1 пар дугмади за манжетне за парса, све у дублу изведена са патент затварачима, 1 албум са 36 најлепших на свету слика, 5 шаљивих предмета, за старо и младо, 20 за коресподенцију врло корисних ствари, сем тога још 500 разних предмета за кућно газдинство врло нужни. Све скупа са сатом, који сам тај новац вреди, кошта само 4 кр. Разашиље на захтев са поузећем

Zentral-Versandthaus **F. Windisch Krakau**
Nr. R/18. 60 2—2

За случај не допадања новац натраг даје.

Апотека у Београду

елегантно намештена, на добром месту, с добрим радом, због слабости шефа

продаје се.

Обратити се

НИКОЛИ МАРГЕТИЋУ
магистру фармације
Поштански фах 106.

25 6—6

ЗА СВОЈУ
мануфактурну трговину
потребујем
млађег помоћника,

који сем српског и хрватског језика нема чки и мађарски говори. Вешт конфекцији имаде првенство Понуде са захтев м плате ваља слати на

JOSEFA SPITZSTEINA
127 2—3 Босанска Градишка

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА
Душана Миловановића
у Турској Кањижи

потребује млађег помоћника и једног шегрта, који могу у раду одмах ступити 126 2—2

Фабрика леда и ладионица

као најбоље одаставерен Босигов систем са компресованим амонијаком и сумпорном киселином за

ПОТПУНЕ КЛАНИЦЕ

поставља у најбољој изради

Шликова ЛИВНИЦА ГВОЖЂА и фабрика машина

Д. Д.

Будимпешта, Váczi ut. 45—47.

ТЕЛЕФОНИ: 62 4—6
74—16 74—17 98-58

Предрачуне на захтев бадава.

ПОШАТНСКЕ МАРКЕ

потребљене српске босанске као и све остале из балканских држава, купује у свакој количини по највишој цени.

A. WEISZ
79 3—10 Wien I Allergasse 8.

КУПУЈЕМ

разне врсте еспапа као мануфактурне, кратке, галантеријске и друге робе у већој и мањој количини у партијама Ко хоће и мора да прода, нека се обрати на

Арона Јовановића
1 4—6 у Вршац

Најбољи квалитет робе.

НАЈЈЕФТИНИЈЕ

и најбоље
уз највећи избор
можете пазарити
у највећој трговини
мушке и женске моде
Љубомира Поповића
У НОВОМ САДУ, у Кошутовој ул.
1632 10—21

Јефтиније него игде

ЦАРСКО КУПАТИЛО (Császárfürdő) у Будимпешти

Летња и зимња лековита купка Своји мађарског калуђерског реда „милосрдника". Сумпоровито минерално топло лековито купатило новог реда; парна купка са модерним уређењем, удобна блатна купатила, базени за пливање, и купање које се с особитим успехом против реме и нервних болести употребљава. Угљене киселине, парна и електрична купатила. Лечење пићем и удисањем. 200 удобних соба. Електрично осветљење. Солидна управа и јефтине цене Нема куртакса и за музику. Проспекти се шаљу забадава и плаћено.

141 1—14 УПРАВА.

КУЋУ

продајем у Новом Саду у Алмашкој улици број 13. код цркве на ћошку, где постоји шпецерајска трговина већ 60 година, а носи кирије годишње 2000 К. Услови повољни.

Ко жели да купи, нека се обрати у истој кући власнику. 1771 5—6

ХИЉАДА
ЗАХВАЛНИЦА САМ ДОБИО.

За 3 К 50 п. шаљем красан 36 сати радећи прави Глорија сребрни Анкер Рем сат са лепо гравираним мењом и лепим посребљеним или позлаћеним ланцем, добро радећи, само за 3 К 50 п Даље препоручујем прави позлаћени са 14 карата злата 36 сати радећи Анкер Рем. прве врсте швајцарски сат са позлаћеним ланцем сам за 5 К За сваки сат писмено 3 године гарантујем шаљем пер повраћај.

1279 3—3

S. KOHANE, Krakau Nr. 171:
За неодговарајући дајем новац натраг.

1896. на будимпештанској миленијској изложби са великом медаљом одликована

ТВОРНИЦА ТОРОЊСКИХ САТОВА И ЛИВЕНИЦА ЗВОНА

П. Ђ. Пантелића у Земуну

1854. ОСНОВАНА 1854.

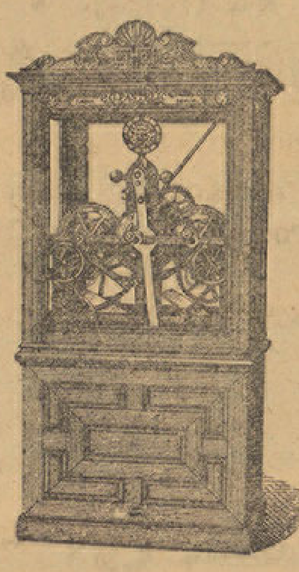

израђује торњске сатове најновијег модерног сопственог система, са слободном кретајућом шеталицом, и штифтенганг са челичним једеком (Drahtseil).

Лије нова и прелива стара звона по најновијем систему хармонично удешена, са гвозденом покретном круном. Израђује козе за звона од кованог гвожђа.

Под гаранцијом за тачну и солидну израду.

1900 посетио Париску Светску изложбу ради проучавања исте струке.

Мањим општинама даје уз отплату на више година.

1470 15—

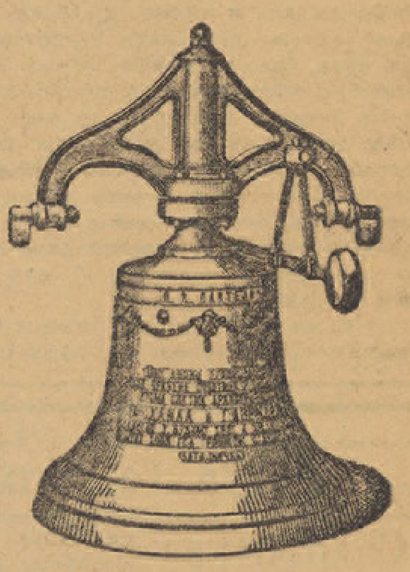

Најјефтинија и најштедљивија рад

Оригинални „ОТО" мотори

за течна горива

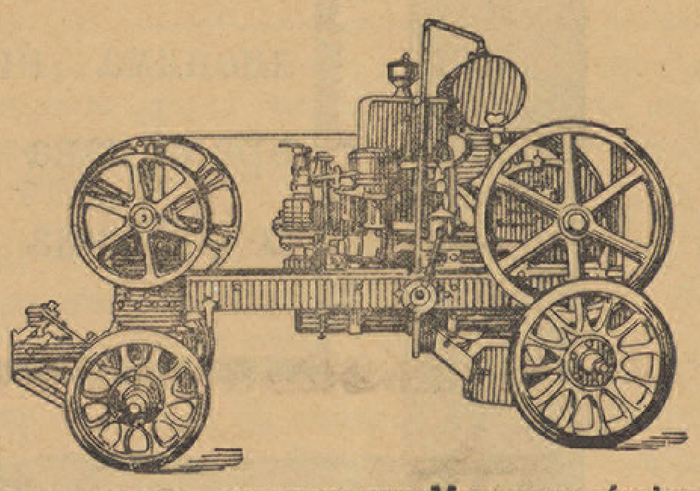

Машине са ренсавањем гаса

Мотори за сиров олај на висок притисак (Diesel) у најбољој изради од 1 до 1500 HP (коњских снага) за занатлијске потребе, пољопривреду и индустрију.

БЕНЗИН-ЛОКОМОБИЛИ

од 4 до 20 коњских снага за вршидбу, **потпуне вршаће гарнитуре.**

Специјалитет: самоходни локомобили, покретљиве машине за цепање дрва, шмркова са колима, кола за осветљење итд. Машине за обрађивање дрва од фирме Е. Кислинг и комп. Leipzig.

216 49—50 **LANGEN & WOLF, Motorenfabrik**

Филијала: Нови Сад, темеринска улица бр 1.

Проспект и прорачуне бесплатно! — Траже се солидни заступници!

Најстарија и највећа фабрика на континенту.

Краљ у техници писаћих стројева са видљивим словима

— Јефтинији него ма где писаћи строј. —

ROYAL STANDARD ПИСАЋИ СТРОЈ

Лако руковање, трајна издржљивост, велика и ванредне ОТИСКАВАЈУЋА МОЋ без претискивача са стране спровађа најмању као и дебљу хартију.

Заступство Новога Сада: Mártonfi István (Raabstern Mór úr Erzsébet szálló). — У нашој градској опћини у рачунарском оделењу уведени.

Цена 550 круна. **Kovács A. és Tsa**
103 3—5 Телефон: 36—96. Budapest V., Nádor-u. 26.

НЕВЕРОВАТНО ЈЕФТИНО!

600 ствари само за 3 кр. 70 фил.

Један диван презиционални сат, који се навија сваки 36 сати, са гаранцијом доброг хода са позлаћеним ланцем; 1 дивна игла за пошу са симиљи-дијамантом, 1 врло елегантан позлаћен прстен са имитираним драгим каменом за господу и госпође, 1 диван кожа са 150 источних бисера најмодернији накит за женске, 1 дивна гарнитура са дугмадима за манжетне, крагнове и груди са гаранцијом 3 постотка дубл-злата, 6 комада правих кончаних џепних марака 1 врло леп елегантан писаћи прибор од никла, 1 дивна кутија са огледалом и финим чешљем, 1 лепо мирисави сапун, 1 врло лепо увезена бележница, 72 енглеска пера за писање и 20 комада за дописивање и још 395 разних ствари, које су у кући потребне бадава. Све укупно са сатом, који сам те новце вреди, кошта само 3 кр. 70 фил. Разашиље у наточ (per Nahname) или кад се пошље новац унапред.

EXPORTHAUS
H. SPINGARN, Krakau № 175.

Ко наручи два пакета, добија још бадава 1 фини федермесер са две сечнице 3 сваки даљи пакет више од два добија се такође такав федермесер. Ако се коме пошиљка не допада, новац се враћа.

1680 1—1

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу за чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакоми злености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпреће време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће о полном животу добровољно, искрено и темељно поучити неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем поверити. Али није д ста, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком стручном специјалисти лечнику обратити, који о полном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести.

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специјалисте Budapest IV. Muzeum körút 13.), где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесних очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод уз ред до сада чињеног и на толико хиљада болесника са успехом изведеног начина лечења у целој монархији једини. Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. Палоци са његовим специјалним начином лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне ране болести цеви за мокрење, бенике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, болести крви, бљести коже, те све болести женске. За женске посебна чекаоница и посебан улаз. Даљина није препрека лечењу. Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити.) Након довршеног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. У заводу говори се и кореспондира се српски. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: Др. Палоц бивши болнички лечник, специјалиста Budapest IV Muzeum körút 13. 422 2—

МОЛОВ Сајдлички прашак

Само права кад свака кутија и сваки прашак заштитну марку и подпис **A. Moll** носи.

МОЛОВ САЈДЛИЧКИ ПРАШАК је за оне, који пате од стома. ненадмашимо средство, јер јачају стомак и успешно д ују на варење и пријатно је средство против затворене столице, те и пред свију других пургатура, пилула, горких вода и т. д. имаде првенство.

Цена је оригиналној боци 2 круне.

Фалсификати се судски прогањају.

Молова Францова ракија са соли

Само права кад свака боца носи заштитну марку **A. Moll-a** и кад је са оловном пломбом затворена.

МОЛОВА
Францова ракија и со

је особито средство за мазање код севотина, зглавкова и при назебу најбоље кућевно средство, јер успешно лечи мускуле и нерве.

Цена је пломб. ориг. флаши 2 круне.

Главно отправништво од апотекара

А. Мол, ц. и дворски лиферант

1. новембра: **Budapest, IV. Muzeum-körút 13.**

У стоваришћима провинције треба искати искључиво препарате А. МОЛ а. 407 38

ГРОЖЂАРСКА И ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Лазара М. Јанковића у Тителу

потребује **2 старија помоћника** окретне детајлисте. Рефлектанти који су обе струке вични а уз то српски, мађарски и немачки говоре имају првенство, ступање одмах или у току мес ц дана. 111 2—3

СВОЈ СВОМЕ!!!

Стеван Јовановић трговац у Салки, (Толна) препоручује се свима српским православним црквеним општинама, да ће удовољити налогу С. О бр 3476 ex 902. 1910 у погледу воштаних свећа у цркви.

На захтев шаље на пробу franco.

84 2—3

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Најбоље врсте плава камена, фарбе за жито (Dupuy-Samenbeize) Најфинија зејтина, пиринча, јефтине кафе, ситна и крупна грожђа бираних бадема и лешњика.

Минхенско шпатен пиво у флашама. Највећи избор минералне свеже воде. Разне сорти сирева. Фришких сардина и других разних риба.

ДЕЛИКАТЕСА И ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА

Љ. Стефановића Син, Нови Сад

Главна улица бр. 27.

63 3—52 Телефон б. 76. Основана 1868.

Разна калифорнијска воћа. Праве манастирске шљивовице. Грчка лековита вина: Modaphvane, Cypro, Ahaier, Malvasier.

Сваки дан свежа путера за тој са спахилука надвојводе Албрехта. Најбоље врсте вина бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени.

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Катрајнерова Кнајпова — сладова кава

Због њене ненадмашиве предности дневно је милионима пију. Једина права кава за породице. ▫ Јефтина и здрава. ▫

1705 5—10

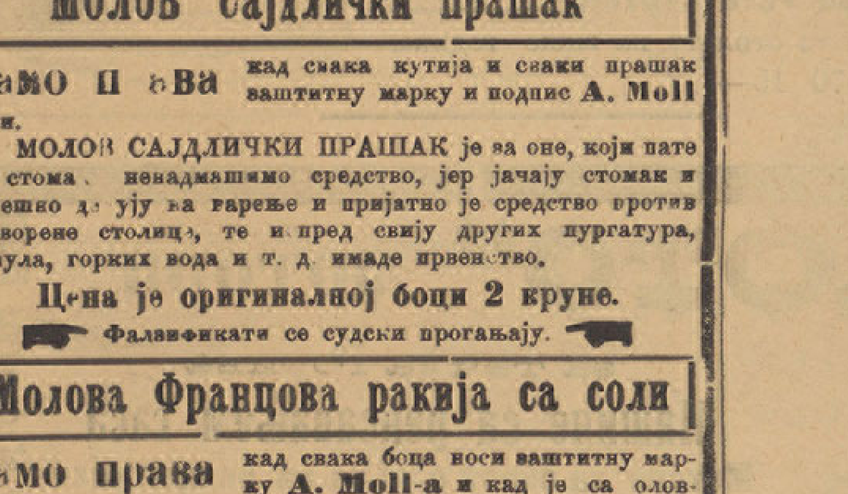

Од прашка зготовљена лимонада.

Један омот 6 потура. — Кутија са 12 мањих омота згодно за џеп носити 80 потура **За излете, шпортове** као и вежбе је одлично а многи хвале да

ма у каквој води растопљено, даје ванредну лимонаду.

Главно стовариште за Нови Сад код: **Браће Вагнера,**

Зготовљава: **KERTÉZ ERNŐ,** апотекар

527 38—50 фабрика кристал-лимонаде **Szabadka**

Даље се може добити код:
Либмана и Тотовића
Саму Розенблут
Оскара Клајна
Петровића и Поповића

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.